

BAŞKA KONUŞMALAR 3

İsmail Karakurt

■ Kendi Kendine Kısa Sorular ve Cevaplar

Aslında bu yazı şiire dair bir denemenin, bir güncenin üçüncü parçasıdır. Bakmayın siz mülakat biçiminde olduğuna, bakmayın alt başlıkta “Kendi Kendine Kısa Sorular ve Cevaplar” yazdığına.

Yazma serüveni bir disiplinle mi devam ediyor?

Akademik bir alan değil ki, şiirde yok böyle bir şey! Şiir başlı başına bir düzen ve uyumla dolu ama şairi disiplinin içine sokamazsınız. Şiir bir disiplin olmaktan çok şairin özgürlüğünün ve özgünlüğünün alanıdır. Nasıl ki hayat nefes almaksa şairler açısından şiir de öyle bir alandır. Onlar şiirde nefes alırlar, orda özgür kalırlar. Böylesi alan başka nerede var? Yazmak da öyle okumak da. Bu yaşantı bir disipline, bir metoda boğulamayacak kadar biricik. Çalışır çalışmasına da istediğinde dışarı çıkmayı, gezmeyi, tembellik hakkını kullanmayı da yeğler. Şairler böyle insanlardır. Şu disiplin dediğiniz şey, şiirin ruhuna zaten hep ters.

Yazmanın belli bir zamanı var mı?

Yazmak anlık zihin çakımıyla ilgili. O an ya da zaman gelince yazar-sın. Her seferinde yazma yolculuğu ayrı bir heyecanla başlar ayrı bir sıkıntıyla bitebilir. Sevinç ve korku sanırım iki yazma aralığında. En iyi zamanlar, yalnız olduğun ve sessizlikte sözle iletişim kurabileceğini hissettiğin zamanlar mı? Bunun cevabı her şairin kendindedir.

Yazma serüveninizi açan “Başka Konuşmalar”ın ilkinde yeni bir şeyler ekleyecek misiniz?

Elbette. Yazmaya bir yerden başlamam gerekiyordu. Belki biraz rahatsız edici, düzensiz, taklitçi, basit, çocukça olacaktı -ama yazmak için bir bahaneden yola çıkmalıyım gibi geliyordu bana hep. Bu şeyi, bu başlangıcı bulup, evet evet, yazmak zorundaydım aksi takdirde arka-

daşın dediği o başlangıç duvarını asla aşamazdım. Yıkamazdım o duvarı. Gerçi o yaşta şair olmak, kendini savunmanın ötesinde, tehlikeli bir şeydi, tamamen farklı bir dünyaydı. Bunu, yaza yaza, yıllar sonra daha iyi anlayabildim. Belki de bundandır yazarken hep korkuyla karışık bir sevince, bir özgüvene sahibim. Çünkü şiir sanatı için gerekli olan zihin tazeliği, içsel zevk ve tekil bir parlaklık var mıydı, kendimi bu açıdan hep yoklar dururdum. Yoklamalıydım da. Bunu ancak yazmaya başlayarak yapabileceğime inandım. O an, bastırılmış bütün duyguların yahut utangaçlığın beni daha fazla gerginleştirmesine izin vermemeliyim diye müthiş bir cesaret, bir açıklık hissettim. Gerisi geldi. Her şeyiyle geldi. Yazmaya başladım.

Şiir uçları gerçek dışı mı?

Bütün maharet ilk parıltı, ilk düşünceyle şiire uç verecek çakımı hangi sözcüklerle karşılayacağımızdadır. Bir örnekle açıklık getirecek olursak bu, şu demektir: Nasıl ki okçu okunu atmak için yayı her çektiğinde doğru hedefi aramaya başlamışsa şair de yaşadığı o anlık zihin çakımıyla örtülecek şiirin gövdesini oluşturacak en doğru sözcüklerini aramaya başlar. Çünkü doğru sözcükler bulunup anlık zihin çakımıyla örtülünce şiir ancak mücessem bir gövdeye, bir metne dönüşüyor.

Şiirde ilham için hangi yaşam ritimlerini veya alışkanlıklarını benimsediniz? En eğitici bulduğunuz uygulamalar nelerdir? Seni ne şaşırttı?

Bazen bir nesne gerçekten dikkatimi çeker. Neden bir kabukla, kayayla ya da paslanmış bir çiviyle ilgilendiğimi zihinsel olarak araştırırken bir fikir ortaya çıkar. Şiir bende böylesi anlık zihin çakımıyla başlar. Bir hayret ve sükûnet hâlinin sonucudur belki de. Bu hâli hayal gücü, ilham, gerçeklikten kaçış oluşturur. Gündüzleri şehirde ormanda yürüyüşlerle geceleri şurada burada masamda kalemimle baş başa, hayal gücümün benimle en yüksek sesle konuşması için gerçeklikten kaçışın hep aydınlatıcı bir anı olmuştur. Önümde kitapla kâğıtla kalemle oturmayı seviyorum. Onları sessizce konuşan, rahatlatıcı varlıklar olarak düşünüyorum. Şaşkınlığın cevabını tüm imgelerin kökü oluşu itibarıyla çalışan zihin ve katıksız merak örüyor. Şaşkınlık, evet, burada. Belki de hayal gücünün yüklediklerini bir tür nihai metne dönmek fırsatıdır şiir.

Bir şiire başlık koymak nedir, ne değildir?

Başlık aslında metne ustaca bir dokunuştur. Şiirle aranızda bir zihin, bir göz ustalığı varsa o zihin, o göz sahibinin dokunuş zevki belirler başlığı.

Sizdeki şiir arzusu, hangi akan patlamalarıyla okunması gerekiyor?

Şiir arzusu, insanda akan patlamalarıyla daha güzeldir. Bu da ancak şiirin içinden şiire bakmakla ayrı bir bilinç ya da başka bir ustalıkla oluyor. O ustalık ki yontuyor, biçiyor lirik coşkuyla ters algıyı bir süre sonra şiirin üzerinden akıtmaya başlıyor. Gerisi değerleriyle biçim, ses, çağrışım, duygu ve anlam katmanları... Sonuçta şiir arzusu, bir zihnin yeni bir metin inşasıdır.

Şiirde bulduğunuz güç nedir?

Saklı ya da açık, şiirin gücü bir şey talep etmeyen bir hizada ve bir bilinçtedir.

Çocukluk tarafından bakınca şiirde ne arıyorsunuz?

O taraftan buraya bakan karşısında ne görür? Çocukluk sesler, hatıralar, pencereler ve kapılarla dolu bir sandık. Onları açmasını bilenler kendisiyle konuşan sesleri duyabilirler. Şiirde o başka seslerden çok var. Başka ve çok...

Ormanda nasıl gezinirsiniz? Bu gezintilerin şiire ve hayal gücüne bir yararı olduğu anlamına mı geliyor?

Ormanda yürüyüş ritmi veya alışkanlığı, hayatın hızını yavaşlatıyor. Tabiat, hayal gücünün hatta ilhamın doğrudan kendisi değilse bile önemli kaynağıdır. Zihnin uluyan kuşu orda. Birçok ilham bende ağaçları seyrederken, çiçekleri keşfederken başlar. Çünkü ağaçların arasında bir büyücü olması gereken şeylerin zarif bir şekilde dimdik duruş şekli vardır. Bazen bir orkideydi bu. Bazen huş ağacı. Şiiri ben böyle böyle öğrendim. Gördüğümü görüyorum. Zihin ve hayal gücü oradan çalışmaya başlıyor. Belki de tam olarak neye baktığımızın uyandırdığı duyguda harika bir kaynak yatıyor. Yoksa yürekte yükü kalır.

Yazma alışkanlığınızda bir değişim ya da hiç pişmanlığınız oldu mu hiç?

Her sefer, bilgisayarda yazdıklarımda gözden kaçanlar var mı diye çıktı alır yeniden okurum. Hatta yazının ya da şiirin tamamını olmasa bile bazı bölümlerini el yazısıyla yeniden yazarak kontrol ederim. El yazısının beyni daha iyi uyardığına inanırım. Görmek istediğimi böyle daha iyi görürüm. Şu an düşündüğümü makineye, bilgisayara geçmeden önce düşünebilseydim defteri bırakıp da makineye yazmayı asla tercih etmezdim.